

P.Z.E. br. 408 / 3

HRVATSKI SABOR
Zastupnik Goran Aleksić

U Zagrebu, 17. siječnja 2019.

PREDsjEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Amandmani na Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača, P.Z.E. br. 408

Na temelju članka 196. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora (NN 81/13, 113/16, 60/17 i 29/18) podnosim amandmane na **Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača, P.Z.E. br. 408:**

A M A N D M A N I

Na članak 12.

U članku 12., u prijedlogu izmjena članka 106. stavku 1. točka 2. mijenja se tako da glasi:
„2. zakona kojim se uređuju obvezni odnosi u dijelu koji se odnosi na obvezujući sadržaj ugovornih odredaba te na materijalne nedostatke i jamstvo za ispravnost prodane stvari“ te se dodaju stavci 3. i 4. koji glase:

„(3) Odluka suda donesena u postupku za zaštitu kolektivnih interesa, kojom se utvrđuje čin povrede propisa o zaštiti potrošača iz stavka 1. ovog članka, obvezuje trgovca protiv kojeg je presuda donesena da na zahtjev potrošača na koje se presuda odnosi dostavi zatraženu ugovornu dokumentaciju, uključivo preslike ugovora i aneksa ugovora ako ih je bilo, besplatno, pa i u elektroničkom obliku, u roku od 14 dana po dostavljenom zahtjevu potrošača ukoliko potrošač naznači da dokumentaciju traži zbog pokretanja postupka na temelju odluke suda donesene u postupku za zaštitu kolektivnih interesa kojom se utvrđuje čin povrede propisa o zaštiti potrošača iz stavka 1. ovog članka.

(4) Ako je odlukom suda donesenom u postupku za zaštitu kolektivnih interesa potrošača utvrđen čin povrede propisa o zaštiti potrošača te je na temelju takve sudske presude moguće u postupcima koje potrošač osobno pokrene ostvariti pojedinačna obeštećenja oštećenih potrošača, Hrvatski sabor donijet će zakon za izvansudsko sustavno obeštećenje svih potrošača obuhvaćenih odlukom suda donesenom u postupku za zaštitu kolektivnih interesa potrošača, a naknadu štete prema tome zakonu izvršava osuđeni trgovac.“

Obrazloženje:

U jedinom dosadašnjem kolektivnom sporu u tzv. slučaju franak evidentno i nedvojbeno je bilo utvrđeno kršenje obveznoga prava u smislu odredivosti ugovorne čindbe, gdje su banke svjesno i namjerno izbjegle obvezu da cijenu kredita ugovore na odrediv način. U tome smislu, takve i slične regule obveznog prava moraju biti također dijelom kolektivne zaštite, ukoliko dođe do sustavnoga kršenja prava potrošača te se u skladu s time predlaže dopuna u stavku 1. točki 2.

Svjedoci smo da nakon pravomoćne presude u kolektivnom slučaju franak, pojedine banke odbijaju poslati ugovornu dokumentaciju potrošačima koji su već otplatili svoje kredite, jer za to ne postoji zakonska obveza. Zbog toga se propisivanjem takve odredbe u stavku 3. članku 106. ZZP-a izbjegava nastavak pravog mučenja potrošača i nepotrebnog zavlačenja njihovih privatnih sudskega procesa. Već je pomalo degutantno koliko banke nastoje izmigoljiti ruci pravde u evidentnom i masovnom kršenju prava potrošača koje je pravomoćno utvrđeno, pa stoga takvu praksu banaka može zaustaviti samo zakonska odredba koja je nedvojbeno jasna.

Vezano za predloženi stavak 4., valja reći da krajnji cilj djelotvorne zaštite potrošača, ukoliko dođe do štete u primjeni pojedinih nepoštenih ugovornih odredaba, jest restitucija na temelju sudske utvrđene nepoštenih ugovornih odredaba. U skladu s time Sud EU je donio jednu vrlo bitnu presudu u slučaju Francisco Gutiérrez Naranjo i Ana María Palacios Martínez protiv Cajasur Banco i Banco Bilbao Vizcaya Argentaria u spomenim predmetima C-154/15, C-307/15 i C-308/15. Europski sud je utvrdio i definirao pravila koja vrijede neovisno o tome je li ugovorna odredba proglašena nepoštenom u postupku individualne ili kolektivne zaštite od nepoštenih odredaba. Prvo pravilo o ex tunc učincima utvrđenja da je ugovorna odredba nepoštena ide u smjeru da ti učinci djeluju unatrag od trenutka sklapanja ugovora. Smatra se da nepoštena ugovorna odredba nikad nije ni bila ugovorenatako da ne može imati učinak u odnosu na potrošača. Sudska utvrđenje nepoštenosti takve odredbe mora, u načelu, imati za posljedicu ponovnu uspostavu pravne i činjenične situacije potrošača u kojoj bi se on nalazio da navedene odredbe nije bilo. Drugo pravilo jest da proglašenjem ugovorne odredbe nepoštenom za potrošače nastaje subjektivno pravo na restituciju, i treće pravilo jest da potrošač ima pravo na punu restituciju svih neosnovano isplaćenih iznosa od trenutka sklapanja ugovora, neovisno o tome kada je utvrđeno da je ugovorna odredba nepoštena. Tek kumulativna primjena svih triju pravila osigurava potpunu i djelotvornu zaštitu od nepoštenih odredaba suglasno Direktivi 93/13 EEZ. Konačno, važno je reći da Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o reprezentativnim tužbama za zaštitu kolektivnih interesa potrošača, kojom će se staviti izvan snage Direktiva 2009/22/EZ ide upravo u smjeru rješenja za restituciju nakon presude, zbog toga da bi tako pravna zaštita bila u potpunosti učinkovita i da bi se spriječile dugotrajne i mnogobrojne privatne parnice na građanskim sudovima. U tome smislu, nakon što se u kolektivnom sporu utvrdi sustavno ugovaranje nepoštenih ugovornih odredaba, da bi se ostvarila potpuna i djelotvorna zaštita potrošača u duhu prava EU-a, svakako je potrebno sustavno riješiti problem na način da potrošači ne moraju u privatnim sudskega postupcima tražiti svoja prava, nego da im država omogući sustavno rješenje problema. U svemu tome Vlada RH također treba aktivno sudjelovati te može uz pomoć Vrhovnoga suda RH, koje kao najviše sudske tijelo ujednačuje sudske praksu, sudjelovati u utvrđenju metodologije za izračun naknade štete oštećenim potrošačima.

A M A N D M A N II

Na članak 14.

Članak 14. briše se te članci 15. do 26. postaju člancima 14. do 25.

Obrazloženje:

Izmjena koja se predlaže jest nepotrebna. Naime, protupravna postupanja bilo kojih osoba opisana su u odgovarajućem obliku na više mesta u Kaznenom zakonu uz predviđene sankcije, pa stoga nema mesta takvoj nedefiniranoj i apstraktnoj odredbi u Zakonu o zaštiti potrošača. Osim toga, takva odredba nije u skladu s ustavnopravnim i Konvencijским standardom izvjesnosti pravnih propisa u pogledu svog dosega za njene adresate dostatno predvidljiva i jasna, zbog čega je očito protuustavna i protivna Konvenciji o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, a predložena odredba uopće nije proizašla niti iz jedne direktive Europske unije, nego je ona očigledno predložena samo zbog toga da bi se građanskom sektorom ograničila mogućnost političkog utjecaja na sustavna rješenja iz područja zaštite potrošača, pri čemu se upravo nedefinirani i u bilo kojem zakonskom aktu neprihvataljivi izričaj „drugog interesa“ može svesti pod politički utjecaj na rješenje problema. „Drugi interes“ podložan je politikantskim ocjenama za dnevne potrebe raznih političkih opozicija koji su suprotstavljeni interesu prava potrošača. Prema Zakonu o udruženjima, udruge imaju pravo izkazivati svoje politike, što se očituje iz članka 10. koji glasi:

„Načelo slobodnog sudjelovanja u javnom životu

Članak 10.

Djelovanje udruge temelji se na načelu slobodnog sudjelovanja u javnom životu, što znači da udruge slobodno sudjeluju u razvoju, praćenju, provođenju i vrednovanju javnih politika, kao i u oblikovanju javnog mnijenja te izražavaju svoja stajališta, mišljenja i poduzimaju inicijative o pitanjima od njihova interesa.“

To znači, između ostalog, da svaki član udruge ima i Ustavom RH i zakonom zajamčeno pravo politički djelovati u javnoj sferi kako bi se riješila pitanja od interesa za određenu udrugu odnosno za potrošače čije interese udruga zastupa. Stoga izmjena u članku 14. koja se odnosi na članak 128. Zakona o zaštiti potrošača ide direktno u sukob sa citiranom odredbom iz Zakona o udruženjima, a u suprotnosti je i s Ustavom Republike Hrvatske, konkretno člankom 43. Ustava RH.

Zastupnik

Goran Aleksić

